

DOKUMENTUMOK

I. RÉSZ Az Intézőbizottság jegyzőkönyvei

1. Jegyzőkönyv

*Felvéve a Magyar Párt Intézőbizottságának Kolozsvárt
1923. évi október 12-én tartott üléséről.*

Jelen vannak: dr. Grandpierre Emil ügyvezető alelnök, dr. Bernády György, dr. Paál Árpád és dr. Thury Kálmán alelnökök, dr. Inczedy Joksmann Ödön, dr. Hajdu István, dr. Issekutz Viktor, Bélteky Lajos, ifj. gr. Bélydy Kálmán, dr. Berkes Salamon, dr. Zágoni István, Fekete Nagy Béla, dr. Gabányi Imre, gr. Wass Béla, dr. Róth Hugó, dr. Asztalos Kálmán, dr. Nagy János intézőbizottsági tagok; Gombos Benő ellenőr és dr. Naláczy István titkár.

Távolmaradásukat kimentették: dr. Gyárfás Elemér és dr. Szele Béla.

1. Dr. Grandpierre Emil ügyvezető alelnök a gyengélkedő Ugron István helyett az ülést megnyitva, üdvözli a szép számban megjelenteket. Örömeinek ad kifejezést, hogy a betegségéből felgyógyult dr. Bernády György alelnököt és dr. Thury Kálmán alelnököt az ülésen üdvözölheti. Ezen ülés jegyzőkönyvének vezetésére és a múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasására dr. Naláczy István titkárt kéri fel.

2. *Tudomásul szolgál.*

3. Titkár felolvassa a múlt ülés (1923. szept. 12.) jegyzőkönyvét, amelyet az Intéző-bizottság lényegtelen módosítás után

4. *elfogad és hitelesítettnek jelent ki.*

5. A tárgysorozat rendén titkár bejelenti, hogy a múlt ülésből kifolyólag elrendelt megfelelő intézkedéseket az elnökség megtette. A párt szervezeti és ügyviteli szabályzata sajtó alatt van, azokat az elnökség rövid időn belül kiadja a vidéki tagozatoknak a párt szerveinek kiépítése céljából.

6. *Tudomásul szolgál.*

7. Titkár bejelenti, hogy a kolozsvári VI. Hadtestparancsnokságától szept. 20-án 25575/923. szám alatt értesítés érkezett a párt elnökségéhez, amely szerint a párt kolozsvári ülései jövőre katonai, vagy polgári hatóságok képviselőjének jelenléte nélkül tarthatók meg.

A párt elnöksége hadtestparancsnoksághoz köszönő iratot intézett.

8. *Tudomásul szolgál.*

9. Bejelenti titkár, hogy az igazságtalanul kirótt adókra vonatkozó anyaggyűjtés folyamatban van, és a munkálat befejezése után a vonatkozó memorandumot eljuttatja a párt az illetékes tényezőkhöz.

10. Tudomásul szolgál.

11. Dr. Berkes Salamon bejelenti, hogy a választói névjegyzékek kiigazítása tárgyában a két elutasító belügyminiszteri határozat ellen az életben levő törvények és az alkotmány értelmében fellebbezéssel a semmítőszékhez nem lehet fordulni.

12. Tudomásul szolgál.

13. Ezzel kapcsolatosan ügyvezető alelnök bejelenti, hogy a párt elnöksége felterjesztést intézett a miniszterelnökhöz¹ minisztertanácsi határozattal kérve a felterjesztés kedvező elintézését. Egyúttal a párt programja alapján megválasztott képviselőket felkérte, hogy a most összejövő országgyűlésen a maguk részéről a megfelelő lépéseket megtenni szíveskedjenek.

14. Tudomásul szolgál.

15. Ügyvezető alelnök bejelenti, hogy az iskolaügyben a Marosvásárhelyen tartott nagygyűlés² határozata alapján beterjesztett memorandumra válasz eddig nem érkezett. Az elemi népiskolákra és a középiskolákra 100088/923., illetve 100090/923. szám alatt kiadott rendeletek újabb sérelmeket tartalmaznak. Indítványozza, hogy ezen ügyben újabb indokolt felterjesztést intézzen a párt a miniszterelnökhöz, amelyben egyfelől kérje a sérelmes rendeletek felfüggesztését, és a kérdés kielégítő megoldásának biztosítása céljából a kormány újabb tárgyalásba bocsátkozzék, és ezen tárgyalásokba az egyházak mellett a Párt képviselete is bevonassék.

16. Az Intézőbizottság a bejelentést tudomásul veszi, az indítványt elfogadta és a felterjesztés elkészítésére az elnökséget felkéri.³

17. Titkár bejelenti, hogy a párt kolozsvári tagozatának megszervezése ügyében a szükséges intézkedéseket az elnökség megtette, és a szervezés keresztülvitele a közeljövőben meg fog történni.

18. Tudomásul szolgál.

19. Ügyvezető alelnök bejelenti, hogy a párt anyagi ügyeinek rendezésére kiküldött bizottság tisztében eljárta és indítványozza, hogy

1. a párt elnöksége adjon utasítást a Párt költségvetésének elkészítésére;

2. határozatilag mondja ki az állandó tagdíj megállapítását;

3. adjon felhatalmazást az Intézőbizottság az elnökségnek, hogy a tagozatokra eddig kivetett hozzájárulás felhajtását szorgalmazza, másfelől a vidéki tagozatokhoz intézendő megkeresés alapján a pártnak erre vagyoniilag képes és egyébként is hajlandó tagjaitól ideiglenes támogatást kérhessen.

20. Az Intézőbizottság az indítvány egyhangú elfogadása mellett határozatilag kimondja, hogy addig is, amíg a párt vidéki szerveinek kiépítése rendjén az állandó tagdíj bevezethető, a tagozatokra a folyó évre kivetett hozzájárulás kétszeresének felhajtására az elnökség a szükséges intézkedéseket tegye meg.

21. Ügyvezető alelnök indítványozza, hogy az iskolaügyben meginduló tárgyalások rendén az egyházak bevonásával a párt képviselőire dr. Bernády György, dr. Gyárfás Elemér és Zima Tibor int. biz. tagok kéressenek fel.⁴

22. A bizottság az indítványt egyhangúlag elfogadta.

23. Ügyvezető alelnök indítványozza, hogy a párt vidéki szerveinek kiépítése és ennek rendjén a szervező párt iroda beállítása céljából Fekete Nagy Béla, dr. Zágonyi István, dr. Berkes Salamon és dr. Gabányi Imre személyében egy bizottságot küldjön ki, amely ide vonatkozó javaslatait az Intézőbizottság jövő ülésére mutatná be.

*24. Az Intézőbizottság az indítványt elfogadja.*⁵

25. Bejelentés folytán az Intézőbizottság megütközéssel veszi tudomásul, hogy az adókiutak rendjén dr. Róth Hugó ügyvéd, int. biz. tag aránytalanul súlyos adóval (260 000 Lej) rovatott meg. Az igazságtalan elbánás indító okát nevezett jórészt azon magatartásában kell keresni, hogy a magyar kisebbségi mozgalmakban élénk részt vett és vesz. A sérelmes adókiutak enyhítése tárgyában beadandó felterjesztésben a párt elnöksége ki fog terjeszkedni ezen elbánásra adatokkal támogatva, hogy más román ajkú adóalanyok távolról sincsenek ilyen súlyos adóval megterhelve.

26. Tudomásul szolgál.

27. Ezzel kapcsolatosan dr. Paál Árpád ismertette azokat a kötelességeket, amelyekkel a magyar nemzetiségű zsidósággal szemben a pártvezetőség politikája tartozik. Az alábbi határozati javaslat elfogadását kéri:

A magukat magyar nemzetiségűeknek valló, magyar anyanyelvükhöz és kultúrájukhoz ragaszkodó zsidó vallású polgártársaink magyar mivoltának a rendszeres kétségbevonását, emiatt való különös hajszolásukat, gyermekeik magyar anyanyelven való oktatásának eltiltását fájdalommal észleljük. Láttuk, hogy mindezekben és egyéb hasonló kormányzati, politikai, hivatali és társadalmi kezeléseket az a tendencia nyilvánul, hogy említett polgártársainkat a magyar népkisebbség teljességéből minden módon kiszakítsák. Éppen azért ezt a tendenciózus bánásmódot a magyar népkisebbség egyik legsúlyosabb sérelmének minősítjük, s ugyanazon népkisebbség nemzeti és nyelvi szabadságába való olyan beavatkozásnak tartjuk, mely sem az emberies, sem a tudományos, sem a történelmi, sem a jogi és az erkölcsi felfogásokkal, sem a népszerűt elveivel össze nem egyeztethető.

28. Az Intézőbizottság az indítványt egyhangúlag elfogadta.

29. Titkár bemutatja az esküre jelentkezett magyar közalkalmazottak Alkalmi Bizottságának a Párthoz intézett azon megkeresését, hogy a magyar közalkalmazottak elhelyezése, végkielégítése és nyugdíjazása tárgyában a kormányhoz beadott memorandumok elintéztessenek, és hogy ezen közalkalmazottak jogos igényeinek kielégítését a párt programján megválasztott képviselők a parlamentben is szóvá tegyék.

30. Az Intézőbizottság felkéri az elnökséget, hogy ezen ügyben a szükséges lépéseket tegye meg.

Több tárgy nem lévén, elnök megköszönve az intézőbizottsági tagok szíves közreműködését, az ülést bezárja.

K. m. f.

Dr. Grandpierre Emil s. k.

elnök

Dr. Naláczy István

titkár

Fasc. 1, fol. 1-4, gépelt tisztázat, összefűzött.